

Orosz transliteráció / Transliteration of Russian

Írás / Writing: *Cirill / Cyrillic*

Használat / Using: *Oroszország (hivatalos) / Russia (official)*

Belarusz (hivatalos) / Belarus (official)

Kazahsztán (hivatalos) / Kazakhstan (official)

Kirgizisztán (hivatalos) / Kyrgyzstan (official)

A volt Szovjetunió országai (beszélt) / Post-Soviet countries (spoken)

Izrael (beszélt) / Israel (spoken)

Több európai és észak-amerikai ország (beszélt) / Several European and North-American countries (spoken)

A betűk / The Letters

Betű / Letter	Név / Name	IPA ^{1.0}	GOST 7.79-2000 A ^{2.0}	GOST 7.79-2000 B ^{3.0}	UN ^{4.0}	ALA-LC ^{5.0}	BGN/PCGN ^{6.0}	ICAO ^{7.0}	BS 2979:1958 ^{8.0}	Schol. ^{9.0}
А а*	a	[a], [ɑ] ^{1.1} , [e] ^{1.2} , [ə] ^{1.3}	a	a	a	a	a	a	a	a
Б б	bè	[b], [bʲ] ^{1.4} , [p] ^{1.5}	b	b	b	b	b	b	b	b
В в	vè	[v], [vʲ] ^{1.4} , [f] ^{1.5}	v	v	v	v	v	v	v	v
Г г	gè	[g], [ɣ] ^{1.6} , [v] ^{1.7} , [k] ^{1.5}	g	g	g	g	g	g	g	g
Д д	dè	[d], [dʲ] ^{1.4} , [t] ^{1.5}	d	d	d	d	d	d	d	d
Е е*	e	[e], [ɛ] ^{1.8} , [jɛ] ^{1.9} , [i] ^{1.10} , [jɪ] ^{1.11} , [ɪ] ^{1.12}	e	e	e	e	e, ye ^{6.1}	e	e	e
Ё ё**	ë	[ʲɵ], [jɵ] ^{1.13}	ë	yo	ë	ë	ë, yé ^{6.2}	e	ë	ë
Ж ж	žè	[z], [s] ^{1.5}	ž	zh	ž	zh	zh	zh	zh	ž
З з	zè	[z], [zʲ] ^{1.4} , [s] ^{1.5}	z	z	z	z	z	z	z	z
И и*	i	[i], [ɪ] ^{1.14}	i	i	i	i	i	i	i	i
Й й	i kratkoe	[j]	j	j	j	ĩ	y	i	ĩ	j
К к	ka	[k], [kʲ] ^{1.4}	k	k	k	k	k	k	k	k
Л л	èl	[l], [lʲ] ^{1.4}	l	l	l	l	l	l	l	l
М м	èm	[m], [mʲ] ^{1.4}	m	m	m	m	m	m	m	m
Н н	èn	[n], [nʲ] ^{1.4} , [ŋ] ^{1.15}	n	n	n	n	n	n	n	n
О о*	o	[o], [ɐ] ^{1.2} , [ə] ^{1.3}	o	o	o	o	o	o	o	o
П п	pè	[p], [pʲ] ^{1.4}	p	p	p	p	p	p	p	p
Р р	èr	[r], [rʲ] ^{1.4}	r	r	r	r	r	r	r	r
С с	ès	[s], [sʲ] ^{1.4}	s	s	s	s	s	s	s ^{8.1}	s
Т т	tè	[t], [tʲ] ^{1.4}	t	t	t	t	t	t	t ^{8.1}	t
У у*	u	[u], [ʊ] ^{1.14}	u	u	u	u	u	u	u	u
Ф ф	èf	[f], [fʲ] ^{1.4}	f	f	f	f	f	f	f	f
Х х	ha	[x]	h	x	h	kh	kh	kh	kh	x ^{9.1}
Ц ц	ce	[ʦ]	c	cz, c ^{3.1}	c	ʦ	ts	ts	ts ^{8.1}	c
Ч ч	če	[ʧ]	č	ch	č	ch	ch	ch	ch	č
Ш ш	ša	[ʂ]	š	sh	š	sh	sh	sh	sh	š
Щ щ	ša	[ʃʧ]	š	shh	šč	shch	shch	shch	shch	šč
Ъ ъ	tvèrdyj znak	- ^{1.16}	”	”	”	”	”	ie	”	”
Ы ы*	ery (y)	[ɨ]	y	y`	y	y	y	y	y ^{8.2}	y
Ь ь	mâgkij znak	^{j1.17}	’	’	’	’	’	-	’	’
Э э*	è	[ɛ], [i] ^{1.14}	è	e`	è	è	e	e	é	è ^{9.2}
Ю ю*	û	[ʲu], [u] ^{1.8} , [ju] ^{1.9} , [ʲu] ^{1.18} , [jʊ] ^{1.11} , [ʲʊ] ^{1.12}	û	yu	ju	û	yu	iu	yu	ju
Я я*	â	[ʲa], [a] ^{1.8} , [ja] ^{1.9} , [ʲæ] ^{1.18} , [jɪ] ^{1.11} , [ʲɪ] ^{1.12}	â	ya	ja	îa	ya	ia	ya	ja

- * A magánhangzók felett éles ékezzel jelölhetik a hangsúlyt, de ezt általában csak tudományos és oktató jellegű művekben teszik. / The acute accent is used to sign the stress, but this marking is used only in scientific and educational materials.
- ** A **ѐ** betűt a mindennapi életben nem különböztetik meg a **e**-től, általában nem használják a trémát. / The **ѐ** isn't distinguished from **e** in everyday life, the diaeresis usually doesn't used.

Jegyzetek / Notes

- 1.0 **International Phonetic Alphabet (IPA):** *IPA Chart, International Phonetic Association, 2005.*
(<http://www.langsci.ucl.ac.uk/ipa/ipachart.html>)
- 1.1 Hangsúlyos szótagban **п** előtt. — In stressed syllable before **п**.
- 1.2 Hangsúlytalan szótagban szó elején vagy hangsúlyos szótag előtt, valamint [e] hang előtt. — In unstressed syllable in absolute initial position or before stressed syllable or before [e] sound.
- 1.3 Hangsúlytalan szótagban a fenti 1.2-es pont kivételével máskor. — In unstressed syllable, except note 1.2 above.
- 1.4 Lágyító magánhangzó (**е, ё, и, ю, я**) előtt. — Before softener vowels (**е, ё, и, ю, я**).
- 1.5 Szó végén. — At end of the words.
- 1.6 Hangutánzó és indulatszavakban (pl. **ага** „aha!”). — In onomatopoeic and interrogation words (e.g. **ага** “aha!”).
- 1.7 Melléknévek egyes számú birtokos esetű végződéseiben (pl. **нового**). — In singular genitive endings of adjectives (e. g. **нового**).
- 1.8 Hangsúlyosan **ж, ч, ш** után. — In stressed position after **ж, ч, ш**.
- 1.9 Hangsúlyosan, szó elején és magánhangzó vagy **ъ, ь** után. — In initial stressed position and after vowels or **ъ, ь** in stressed syllable.
- 1.10 Hangsúlytalanul **ж, ч, ш** után. — In unstressed position after **ж, ч, ш**.
- 1.11 Hangsúlytalanul, szó elején és magánhangzó vagy **ъ, ь** után. — In initial unstressed position and after vowels or **ъ, ь** in unstressed syllable.
- 1.12 Hangsúlytalanul minden más pozícióban. — In unstressed position otherwise.
- 1.13 Szó elején és magánhangzó vagy **ъ, ь** után. — In initial position and after vowels or **ъ, ь**.
- 1.14 Hangsúlytalanul. — In unstressed position.
- 1.15 **г, к** előtt. — Before **г, к**.
- 1.16 Csak mássalhangzó után állhat. A mögötte álló lágyító magánhangzó (**е, ё, и, ю, я**) nem lágyítja az előtte álló mássalhangzót, hanem [j]-vel ejtjük őket (pl. **объект** [eb'jekt]). — It stands only after consonants. The softener vowels (**е, ё, и, ю, я**) behind it don't soften the preceding consonant, we pronounce them with [j] (e.g. **объект** [eb'jekt]).
- 1.17 Csak mássalhangzó után állhat. A mögötte álló lágyító magánhangzó (**е, ё, и, ю, я**) nem lágyítja az előtte álló mássalhangzót, hanem [j]-vel ejtjük őket (pl. **Марья** [mar'ja]). Az előtte álló mássalhangzó azonban lágyul. — It stands only after consonants. The softener vowels (**е, ё, и, ю, я**) behind it don't soften the preceding consonant, we pronounce them with [j] (e.g. **Марья** [mar'ja]). The preceding consonant softens.
- 1.18 Hangsúlyosan lágy mássalhangzók között. — In stressed position between soft consonants.
- 2.0 **GOST 7.79-2000 А.** *ГОСТ 7.79-2000 Система А. Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Правила транслитерации кирилловского письма латинским алфавитом, Федеральное агентство по техническому регулированию и метрологии (Росстандарт) 2002*
(<http://gost.ruscable.ru/cgi-bin/catalog/catalog.cgi?i=6464>)
A rendszer visszafordítható, mivel minden cirill betűnek egyetlen latin betű felel meg. / The system is reversible, all Cyrillic letter has only one pair. Ezt a rendszert vette át azaz ISO az ISO 9:1995-ös szabványában. / This system was applied by ISO in ISO 9:1995 standard. (*ISO 9:1995. Information and documentation – Transliteration of Cyrillic characters into Latin characters – Slavic and non-Slavic languages. International Organization for Standardization, 1995.* - <http://www.iso.ch>)
- 3.0 **GOST 7.79-2000 В.** *ГОСТ 7.79-2000 Система Б. Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Правила транслитерации кирилловского письма латинским алфавитом, Федеральное агентство по техническому регулированию и метрологии (Росстандарт) 2002*
(<http://gost.ruscable.ru/cgi-bin/catalog/catalog.cgi?i=6464>)
A rendszer nem visszafordítható, mivel egyes cirill betűket betűkapcsolatokkal ír át. / The system is irreversible, some Cyrillic letters are romanized with compound letters.
- 3.1 Átírása **e, i, j, y** előtt **c**, máskor **cz**. — It is romanized before **e, i, j, y** with **c**, otherwise with **cz**.
- 4.0 **UN.** *United Nations Romanization Systems for Geographical Names. Report on Their Current Status. Compiled by the UNGEGN Working Group on Romanization Systems. Version 2.2. January 2003.*
(http://www.eki.ee/wgrs/rom1_ru.pdf)
- 5.0 **ALA-LC.** *American Library Association/Library of Congress Romanization Tables: Transliteration Schemes for Non-Roman Scripts. Randal K. Barry (ed.). Library of Congress, 1997.*
(<http://www.lcweb.loc.gov/catdir/cpsa/romanization/russian.pdf>)

- 6.0 **BGN/PCGN.** *Romanization System for Russian. United States Board on Geographic Names and the Permanent Committee on Geographical Names for British Official Use, 2013.*
(https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/320274/Russian_Romanisation.pdf)
Ha félreérthető betűkapcsolat keletkezik átírás során, akkor a tagok közé egy · karaktert illesztünk (pl. пишется *pishet-sya*). / When an ambiguous letter connection is generated during romanization, it is inserted a · character between two parts of the letter combination (pl. пишется *pishet-sya*).
- 6.1 Szó elején, magánhangzók és ъ, ь, ѣ után ye, máskor e. — Initial position, after vowels and ъ, ь, ѣ it is romanized as ye, otherwise as e.
- 6.2 Szó elején, magánhangzók és ъ, ь, ѣ után yě, máskor ě. — Initial position, after vowels and ъ, ь, ѣ it is romanized as yě, otherwise as ě.
- 7.0 **ICAO.** *International Civil Aviation Organization, Machine Readable Travel Documents, 2006*
(http://www.icao.int/publications/Documents/9303_p1_v1_cons_en.pdf)
Ezt a rendszert használják a központilag kiadott iratokban. / This system is used in centrally issued documents.
- 8.0 **BS 2979:1958.** *Transliteration of Cyrillic and Greek characters, British Standard, 1958*
(<http://shop.bsigroup.com/ProductDetail/?pid=00000000000090651>)
Ezt a rendszert használja számos macedón hivatal, intézmény is. — This system is used in numerous Macedonian office, institution.
- 8.1 A тс kapcsolat átírása t-s, a ц átírásától (ts) való megkülönböztetés miatt. — The connection тс is romanized t-s to distinguish the romanization of ц (ts).
- 8.2 A British Library az ъ ui és ѣ uy átírást használja. — The British Library uses ъ ui, ѣ uy.
- 9.0 **Schol.** *Scholarly Transliteration of Russian, Alan Timberlake, A Reference Grammar of Russian. New York: Cambridge University Press, 2004.*
(<http://books.google.com/books?id=-VFNWqXxRoMC&pg=PA25>)
- 9.1 Átírási változata a ch lehet. — Its romanization version can be ch.
- 9.2 Átírási változata az é lehet. — Its romanization version can be é.